

Posudek bakalářské práce Jany Jamrichové

Význam sexuální výchovy pro život lidí s mentálním postižením a její výuka na základních školách

Jana Jamrichová předložila k obhajobě práci na aktuální téma sexuální výchovy u lidí s mentálním postižením. Je to problematika, které se věnuje čím dál více odborníků.

Text je rozdělen na část teoretickou a praktickou (v obsahu toto značení nenajdeme, ale autorka s ním operuje). Samostatnou kapitolu studentka věnovala vymezení cíle práce. V poměrně rozsáhlém textu se to dle mého názoru příliš nepodařilo. Cíl je formulován obecně, nekonkrétně a není zřejmé, na jakou část sexuální výchovy se autorka chce nakonec zaměřit. Faktor sexuální výchovy ve škole, který je uveden i v názvu práce, se ve formulaci cíle zcela ztratil.

V teoretické části se Jana Jamrichová věnuje více tématům, nikde ale není vysvětleno, proč je které téma zařazeno a jaký význam má pro naplnění cíle práce. Nenajdeme ani zmínku o tom, co je mentální postižení, specifika sexuální výchovy pro tuto cílovou skupinu jsou popsána na 16 řádcích. Autorka dále zmiňuje usmernení vlády Zdraví 21, Rámcové vzdělávací programy pro žáky s mentálním postižením, školské vzdělávací programy jednotlivých praktických a speciálních škol, témata sexuální výchovy, specifika sexuální výchovy u dětí s mentálním postižením, dvě učebnice, které se při výuce sexuální výchovy používají, přebírá principy sexuální výchovy a nakonec se znovu věnuje významu sexuální výchovy. Z tohoto výčtu je zřejmé, že použitá témata jsou různorodá. Autorka kapitoly nepojila, nezdůvodnila výběr témat. Problematika není dotazena, promyšlena, autorka jednotlivé problémy nepopisuje a neřeší, jen konstatuje obecné poznatky. Je to škoda, protože je zřejmé, že studentka má s problematikou zkušenost, má pročtenou i základní literaturu a dokumenty. Není jasné, podle jakého klíče jsou vybrány školy, jejichž vzdělávací programy autorka představuje. Co studentka při studiu programů zjistila?

Praktická část obsahuje přepis stručných rozhovorů s několika lidmi s mentálním postižením. Jejich výběr je upřesněn jen tak, že jsou to autorčini přátelé, kterých se mohla ptát i na intimnější otázky. Dále se dozvíme jen věk respondentů, o stupni postižení se čtenář nedozví. Rozhovory jsou standardizované. Cíl rozhovorů není zřetelný, i do praktické části se promítá vágně formulovaný cíl v úvodu práce. Jde autorce o to, jak se lidé staví k sexualitě obecně, jaké mají konkrétní znalosti nebo chce vědět, co se naučili ve škole? V části označené jako Rozbor rozhovoru najdeme autorčin dojem ze situace respondenta. Celkové shrnutí je obecné, nejsou vymezena žádná kritéria hodnocení.

Pokud mám hodnotit obsahovou stránku práce, musím říct, že je škoda, že studentka důsledněji nepromyslela cíl, tak aby i text mohl být promyšlenější a směřoval k jasnému výsledku. Přitom musím znovu zopakovat, že je zřejmé, že autorku problematika opravdu zajímá, je schopna otevřeně o ní mluvit s vybranou cílovou skupinou, má promyšlené důležité principy.

Po formální stránce je práce v podstatě v pořádku. Na některých místech chybí důslednější citace literatury, především nejsou uvedeny strany. Některé zmiňované publikace a dokumenty chybí v seznamu použité literatury. Je to např. učebnice učíme se pro život a také Charta sexuálních a reprodukčních práv. Kapitola 8 je zřejmě celá vypsána z publikace Täubnera, odkaz není uveden. Na s. 40 na jednom místě studentka uvádí chybná jméno autorky (Tlustá místo Teplá). Gramatické chyby a překlepy se téměř neobjevují.

Přes všechny uvedené nedostatky doporučuji práci k obhajobě. Prosím, aby se autorka vrátila k podnětům z posudku a zodpověděla následující otázky:

1. Jaké existují materiály pro výuku sexuální výchovy pro učitele? Mají učitelé možnost dalšího vzdělávání?
2. Uveďte konkrétní příklady využití principu názornosti v sexuální výchově osob s mentálním postižením.
3. Mohou učitelé ovlivnit fakticky školní vzdělávací program? Jakým způsobem?
4. Jak byli vybírání respondenti pro rozhovory? Co jste se dozvěděla o výuce sexuální výchovy ve školách? Podle jakých kritérií se dá výuka hodnotit?

Navrhuji hodnotit práci stupněm C-D (dobře až uspokojivě).

V Perálci 20.7.2009

Mgr. Marie Ortová
vedoucí bakalářské práce